DAN TOMA DULCIU

NICOLAS PILLAT
VICHY
”319”
HOTEL DES AMBASSADEURS

București

2014

DEDICAŢIE

Se dedică acest studiu introductiv prietenului meu, strălucitul bibiofil ION C. ROGOJANU, cu ocazia împlinirii venerabilei vârste de 75 de ani.

Prefață

Lucrarea *Vichy 319 Hotel des Ambassadeurs*, printre puţinele de acest fel în literatura cu caracter memorialistic, prezintă un aspect inedit din viaţa unui diplomat român, aflat în Franţa, în anii celui de-al doilea război mondial.

Autorul, Nicolas I. Pillat, dovedeşte un real talent literar, reuşind să înfățișeze cu fidelitate atmosfera anilor grei ai războiului, chiar în zilele fierbinţi ale ocupaţiei, caligrafiind cu minuţiozitate chipuri şi întâmplări memorabile.

Putem afirma, fără a greși, că această suculentă creație literară, demnă de a intra în antologia cărţilor dedicate diplomaţiei româneşti, prezintă faţa nevăzută a unei comunități româneşti din străinătate: mentalitate, constrângeri, relații interpersonale, toate însă circumscrise unei situații limită: războiul.

VICHY. — Le Casino et le Parc

20 juillet 190[illegible]

Mon cher Alfred,

Votre bonne lettre m'a fait un bien grand plaisir. J'ai vu que Guicciardi conserve son petit coin de vie. J'espère que votre famille et vous-même vous êtes bien portant, mes meilleurs souvenirs à tout le monde.

Je compte rester ici jusque jeudi prochain et partir pour Lyon et de là à Grenoble. Je vous écrirai en cours de route. Mais si vous pouvez m'envoyer deux mots avant mon départ vous me ferez plaisir.

Ma cure continue – 800 grammes par jour et des lavages d'estomac. C'est un peu dur, mais on s'y fait.

Il fait rudement chaud.

Bien à vous

[illegible] Gernet

Prezent în cadrul Legaţiei României la Vichy, Nicolae I. Pillat surprinde momente caracteristice din viaţa unei agenții diplomatice, imperceptibile unui observator neavizat, care dau o savoare inefabilă acestor pagini memorialistice. De fapt, cartea este un veritabil jurnal personal, scris în limba franceză, publicat chiar în perioada războiului, necunoscut până în prezent publicului român.

Jurnalul ghidează cititorul pe o pistă voit falsă, inducându-i senzaţia că se află în faţa unei opere literare născute din pana unui autor *"sătul de propria sa plictiseală".* Precaut, Nicolae I. Pillat mărturiseşte, dintru bun început, că aceste pagini sunt destinate, cel mult, "*prietenilor săi".*

Primele însemnări sunt făcute în prag de toamnă (*12 septembrie 1942*), *"o zi caldă, înăbușitoare"*, când autorul se decide, brusc, să dea viaţă unei idei mai vechi: aceea de a descrie viaţa unui diplomat român

îndeplinindu-și datoria în capitala provizorie a Franţei. Ultima filă poartă data *octombrie, 1942.*

Conştient de gratuitatea demersului său, autorul nu se resemnează şi decide să descrie acest univers straniu al unei unei existenţe aflate în tranziţie.

Locuind la Vila "*Ambasadorilor*" (cam 319), anexa hotelului cu acelaşi nume din Vichy,[1] Nicolae I. Pillat resimte pierderea ritmului firesc al vieţii de dinainte de război. Cu toată faima sa de odinioară, hotelul este privit ca un fel de "*lagăr al corpului diplomatic*",[2] în care reprezentanţii străini sunt

[1] *Hôtel des Ambassadeurs* a fost unul dintre cele mai frumoase hoteluri din Vichy, situat pe Rue du Parc, no 1. Clădirea a fost construită în prima jumătate a secolului XX, operă a celebrului artist Chigot. Camerele de la parter sunt bogat decorate: hol mare la intrare, cu vitralii, scara și articole din sticlă purtând semnătura aceluiași Chigot; living mare; Fosta sală de mese; cameră de zi mică, cu decor pictat; patio. La 4 martie 1991 a fost trecut pe lista monumentelor istorice din Franța.

[2] *Hôtel des Nations, Midland hôtel, Lucerne hôtel, Hôtel des Ambassadeurs, Hôtel de Séville, Hôtel du Portugal, Hôtels vaniteux, Hôtel du Louvre HL, Hôtel universel, Majestueux Majestic, Le Central, Aletti Palace.*

obligaţi să supravieţuisacă, fiecare într-o celulă strâmtă, cu senzaţia vie că prezenţa lor în acest lagăr de concentrare, supus evenimentelor şi restrucţiilor inerente războiului, reprezintă o experienţă nouă şi oarecum neaşteptată.

Localitatea Vichy, cunoscută în întreaga lume ca o stațiune turistică, cu resurse balneare unice în Europa, ar părea, la prima vedere, o opțiune cel puțin ciudată pentru conducătorii francezi.

De aceea, este necesar să rememorăm circumstanțele acelor decizii.

La 22 iunie 1940, Franța sucomba, încheind un armistițiu dureros. Guvernul se instalează, în cele din urmă, la Vichy (1 iulie 1940-20 august 1944), act de final al unei drame istorice, incompatibil cu nedezmințita mândrie a cocoșului galic.

Alegerea acestui oraș ca reședință a conducătorilor Franței ocupate pare un non-sens ori,

mai degrabă, un gest de snobism. Având mai mult o vocație mondenă, decât una administrativă, (cu o populație de numai 25 200 locuitori, al doilea ca mărime al regiunii Allier, după Montluçon), Vichy oferea, mai mult decât orice altă localitate, condiții și posibilități de cazare conforme cu gustul de aleasă superioritate a clasei politice franceze: o zestre hotelieră de excepție (după Paris este al doilea oraș al țării, având 202 hoteluri moderne și încă 43 de vile, cu stiluri arhitectonice foarte diferite, orașul fiind o stațiune cu numeroase izvoare termale, datând încă din vremea galo-romanilor), o centrală telefonică modernă, inaugurată în anul 1935, cu terminale în fiecare hotel, precum și prezența unor resurse alimentare îmbelșugate, oferite de fermele agricole din împrejurimi.

Aceste raționamente de ordin pragmatic și nu strategico-militar au contat decisiv în alegerea

Vichy-ului drept bastion al ultimei rezistențe în fața ocupantului teuton.

În ipoteza că blocada sau războiul ar fi creat probleme funcționarilor de stat, parlamentarilor și diplomaților străini (30 000 de persoane, aici incluzând și pe membrii lor de familie), orașul avea suficiente resurse de supraviețuire.

Les Grands Hotels

În timp de pace, orașul era invadat de peste 12 500 de turiști, pe sezon, atrași de frumusețea locurilor dar și de stabilimentele balneare extrem de moderne, ale căror frumuseți fuseseră admirate chiar de Împăratul Napoleon al III-lea și Împărăteasa Eugénie, începând cu a doua jumătate a secolului XIX, în timpul cărora s-a început construcția unui elegant Cazino.

Castelul Împăratului Napoleon III

În 1897, Joseph Aletti a pus bazele turismului balnear, scop în care a fondat *Societatea Marilor Hoteluri din Vichy.* Aceasta a construit faimoasele

hoteluri *”Parc și Majestic*”, *”Thermal Palace*”, ”*Carlton*” (1000 camere în total), *”Radio*” (350 de camere), *”Helder*”, *” L'Amirauté”* etc

Acum, în 1940, întreaga administrație a Franței s-a instalat în hotelurile rechiziționate, situate în jurul *Parcului Izvoarelor*, pe strada ce bordează acest rai al apelor termale.

Dintre aceste clădiri, unele aveau o valoare istorică, altele o importanță culturală.

Parcul Izvoarelor, în anul 1930

Palatul Izvoarelor - Vichy

O stradă din Vichy, la începutul secolului XX

Astfel, *Hôtel du Parc* și *Majestic*, având aceeași alură și eleganță cu hotelurile *Ritz* de la Paris și *Negresco*, de la Nisa, găzduiau acum pe Mareșalul Philippe Pétain (bătrânul oștean locuia la etajul 4 al *Hotelului Majestic*), guvernul și înalții funcționari de stat, precum și o parte dintre cei 600 de parlamentari francezi.

Hotel du Parc și Majestic

Hotel du Parc

Deși la parter se afla încă magazinul celebrei case Vuitton, sediul guvernului avea un aer sumbru, cazon, creat de gărzile militare care îl apărau.

Pe strada Parcului existau și alte hoteluri rechiziționate: *La Paix, Le Plaza, Les Princes și Thermal Palace*.

Thermal Palace

Hotelul *La Paix*, aflat în prelungirea Hotelului *Parc*, oferea găzduire Ministerului Informațiilor, iar Secretariatul pentru Propagandă era găzduit de Hotel *de Grignan*.

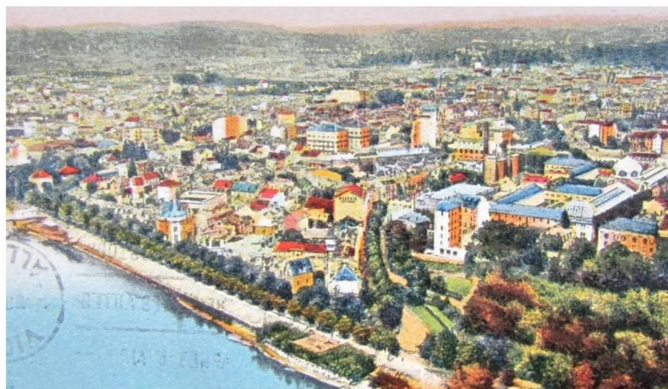
Hotel des Princes
Hotel de la Paix

În hotelurile *Le Plaza* și *Les Princes* se găseau Ministerul Instrucției Publice, Secretariatul pentru Sport și Secretariatul pentru Tineret.

Secretariatele de stat pentru aviație, sănătate și familie se stabiliseră la *Hotel Radio (ex Ruhl),* o clădire enormă, având 2300 mp, în timp ce ministerele Justiției și Finanțelor, Direcția Vămii, secretariatele de stat ale muncii, industriei și teritoriilor de peste mări ocupau camerele *Hotelului Carlton.*

Hotel Radio

Vichy, vedere generală (1937)

Diverse alte servicii ale ministerului de război s-au cazat, începând cu 1942, la *Hotel Les Bains.*

În spațiul mai modest al *Hotelului Helder*, renovat în stilul Art Déco, locuiau funcționarii Secretariatului de Stat al Marinei, Amiralității franceze, Statului Major al Forțelor Navale, Direcției Marinei Comerciale etc.

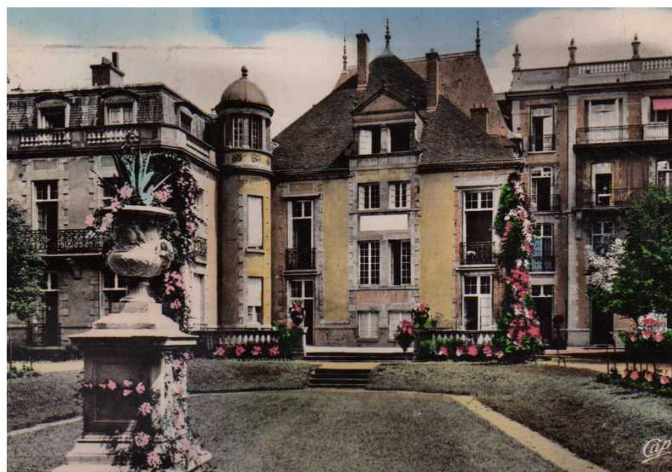
Funcționarii Secretariatelor de Stat ale Internelor, Poliției și Serviciului de Securitate se aflau la Hotelul *Les Célestins*. În noiembrie 1942, nemții au ocupat zona Vichy Sud, instalând sediul Gestapo în *Hotel du Portugal*.

Hotel des Ambassadeurs

La rândul său, Mareșalul Pétain își alese și o reședință privată[3] Palatul *Pavillon Sévigné*, o clădire construită în secolul XVII, care l-a găzduit pe Marchizul de Sévigné în 1676 -1677.

[3] Conducătorul regimului de la Vichy mai avea la dispoziție, în afara orașului, încă două reședințe private: *Castelul du Bost,* din Bellerive, pe malul râului Allier și *Castelul de Charmeil.*

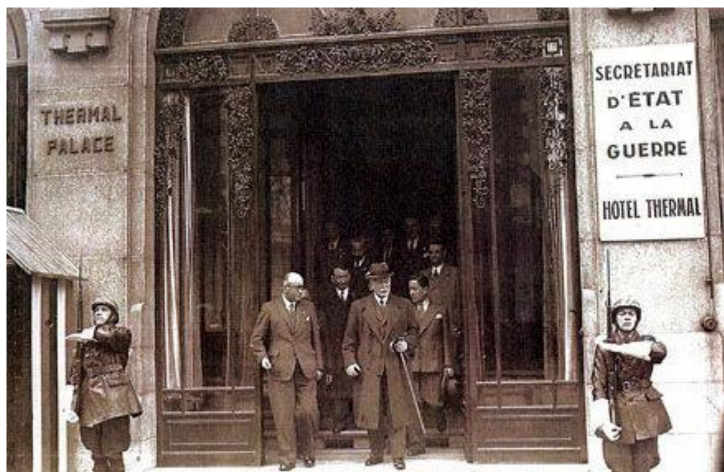
Palatul *Pavillon Sévigné*

În anul 1944, germanii l-au obligat pe mareșal să locuiască la *Castelul du Lonzat*, situat la 15 km nord de Vichy[4].

În Piața Aletti, *Palatul Termal* (devenit *Alleti Palace*), construit de arhitectul René Moreau, în perioada 1908-1911, găzduia Comandamentul Forțelor Militare și o parte din Secretariatul de Stat al Apărării (Ministerul de Război).

---

[4] http://www.cndp.fr/cnrd/ephemeride/876 .

Mareșalul Philippe Pétain ieșind din sediul unei instituții militare

O altă frumoasă clădire, în stilul neo Ludovic al XIII-lea**,** *Hôtel des Ambassadeurs***,** aflată în apropierea aceleaiași piețe, oferea serviciile sale, între 1940-1944, membrilor corpului diplomatic precum și unei bune părți a membrilor Parlamentului.

Câteva date istorice privind *Hotel des Ambassadeurs* ne vor ajuta să înțelegem mai bine

atmosfera și scena evenimentelor descrise în acest roman. Inițial, în perioada 1854-1856, când s-a construit această impunătoare clădire, ea purta numele de *L'hôtel Roubleau-Place*. Câțiva ani mai târziu (1865-1866), construcția este mărită, schimbându-și numele în *Grand Hôtel des Ambassadeurs et Continental* (1880).

Hotelul Les Ambassadeurs în perioada interbelică.

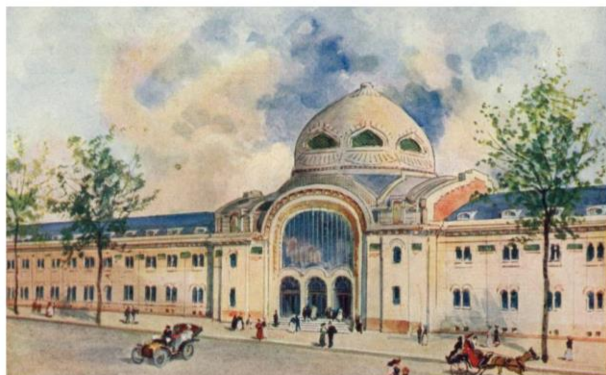
Acest superb edificu hotelier dispunea de o sală de restaurant pentru 200 de mese, un salon de evenimente cu o capacitate de 500 de persoane, o sală de biliard, precum și un număr de 200 de

apartamente, luxos mobilate, cu vedere spre ambele parcuri înconjurătoare.

Începând cu anul 1885, hotelul este dotat cu generator electric, care i-a sporit gradul de confort, acestei modernizări urmându-i instalarea unor ascensoare hidraulice și a posturilor de telefon. Crescând în mod exponențial atractivitatea locației, proprietarii decid cumpărarea imobilelor vecine (1890).

Locul unde se instalaseră diplomații străini acreditați la Vichy este *Castelul Flamand*, o vilă anexă a hotelului (construită în anul 1898), situat pe Str. Belgique, la nr. 2 bis.

În anul 1925 are loc modernizarea decorațiunii interioare: coloane cu capitelii, în stil Art Déco, tot în aceeași manieră artistică fiind realizate și vitraliile, de către maestrul sticlar Chigot. La sfârșitul secolului XX destinul acestui hotel a decis închiderea sa, astfel încât, în anul 1986 are loc radierea judiciară a stabilimentului hotelier, urmată 3 ani mai târziu de ștergerea sa din registrul comerțului și, în 1989, vânzarea, sub formă de apartamente de lux.

Vichy, acuarelă de epocă

În prezent, turiștii mai pot admira doar parterul clădirii inițiale, unde funcționează un Bar - Café și un Bar lounge, cu numele *”Les Ambassadeurs*”.

Cel mai mare și luxos stabiliment hotelier era, fără îndoială*, Hotelul Ruhl* (cunoscut și sub numele de *Hotel Radio* sau *Palais des Parcs*).

La fel de valoroase erau și elegantele vile, apărute în perioada *Belle-Époque***.** Acestea aveau balustrade din fier forjat, frize, vitralii, domuri și alte elemente de fațadă, într-un stil eclectic, neomogen, neo-gotic sau flamand, dar lipsit de monotonie.

După război, *Hotel du Parc* nu s-a mai deschis, fiind vândut sub formă de apartamente de lux.[5] *Hotelul Célestins,* situat pe strada Maréchal-Lyautey a fost transformat în liceu de fete, în 1946, și în colegiu în 1963.

Hotelul Portugal și-a închis porțile în 2004. Alte hoteluri, precum *Aletti Palace* funcționează și în prezent[6].

Hotel du Parc

---

[5] În prezent, alte mari hoteluri au devenit apartamente de vânzare: *Albert 1er, Amirauté, Ambassadeurs, Astoria, Carlton, Helder, International (Soalhat), Lilas, Lutétia, Majestic, Mombrun, Portugal, Plaisance, Princes*. *Hotel des Bains* a devenit sediul pentru *Chambre de Commerce de Moulins*. *Hotelul L'Ermitage*, care a aparținut familiei Arnaud, a devenit un cămin de bătrâni în anul 2008.

[6] Cointet, Michèle *Vichy capitale 1940-1944*. Perrin. Collection Vérités et Légendes, 1993.

Cousseau, Jacques: *Palaces et grands hôtels de Vichy*. Ed. de la Montmarie, tomes 1 & 2, 2007 & 2009.

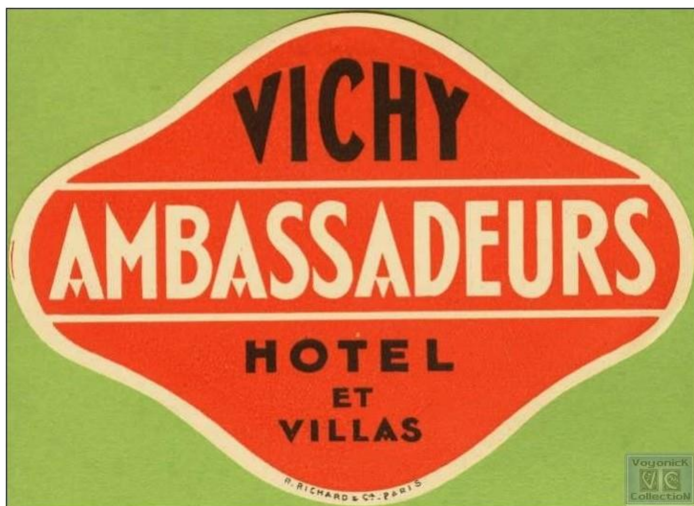
Vichy - Hotel des Ambassadeurs,

la începutul sec. XX

Cadrul destul de prozaic al unui hotel de oraș de provincie, menit a găzdui vremelnic o faună destul de diversă, este descris cu talentul unui scriitor ce şi-a ratat cariera literară. Hotelul, de fapt camera "*319*" este, paradoxal, personajul principal al acestor mărturisiri: un spaţiu anost, lipsit de personalitate, dar populat de personaje vii, pline de optimism şi speranţe - două fotolii de pluş roz, dulapuri, comodă, două paturi, scaune, toaletă, valize, casa de lemn închisă cu lacăt, şemineul împovărt de fotografii, o mapă de birou, roşie, jaluzelele trase la ferestre, iată universul unei familii de diplomaţi români, obligate să trăiască, să supravieţuiască unor vremuri atât de grele.

Contrastând cu acest tablou scenic modest, natura îi pare autorului un alt univers: "*Verzi încă, frunzele pomilor stau nemișcate, vrând, fără îndoială, să dea o lecţie de înţelepciune zilelor care trec prea repede sau timpului care se scurge prea încet..*" Fără a

se dori nostalgice, asemenea memorabile descrieri literare abundă în lucrare.

Dar, mai pline de colorit sunt portretele creionate de autor unor diplomaţi străini, precum şi membrilor lor de familie, din care selectăm câteva citate ce vin să probeze talentul de fin observator al autorului: "*Letellier, ambasadorul Belgiei, foarte bolnav, deja, îşi plimba printre noi, cu o curtoazie perfectă, doliul ţării sale şi speranţa neştirbită în renaşterea ei*"; Tajedir, reprezentantul diplomatic al

Siriei avea o figură *“perfect rotundă, ca un clar de lună”*; Fakry Pasha, ministrul Egiptului, este un veritabil ”*savoir vivre*” fără cusur, în timp ce Gamma Osoa, ministrul Portugaliei, în ciuda înfăţişării sale posace îi pare diplomatului român un “*prieten atât de fermecător, încât atunci când îl cunoşteai foarte bine îi spuneai “unchiule”, unchi pentru că era însoţit de nepoata lui, DIDINA, atât de blondă şi de drăguţă.*”.

Schiţate, uneori, în fraze banale, dar pline de umor fin, chipurile acestor diplomaţi devin memorabile.

Cazinoul din Vichy – fațadă

Ceea ce defineşte însă experienţa trăită de către diplomatul român în acele vremuri grele ale războiului este optimismul funciar, buna dispoziţie pe care prezenţa sa şi a celorlalţi membri ai misiunii diplomatice o creeau în jurul lor. Ospitalitatea specific românească, jovialitatea nedezminţită sunt agreate şi cultivate, dincolo de afinităţile politice, de delimitările cerute de situarea diplomaţilor de o parte sau alta a beligeranţilor.

Astfel, Nunţiul Apostolic şi decan al corpului diplomatic acreditat la Vichy obişnuieşte să-şi bea ceaiul la "319", Leyba; însărcinatul cu afaceri al Paraguayului, Murphy, ministrul Irlandei, Okelly de Gallagh and Ticcoly, fost ministru al Irlandei în Franţa, sunt mereu prezenţi în apartamentul românilor, la o cafea, la un Nesscafé.

Vichy - Vedere panoramică luată din Hotel Astoria

Deşi locuind într-un hotel renumit pentru calitatea meniurilor oferite clienţilor săi, mesele generoase, pregătite de gazdele române, veritabile "*dineuri*", sunt proverbiale: varză garni, din cutie, venită din Elveţia, cartofi
a l΄ anglaise, sardine, slănină, platou cu farfurii pline de pâine, unt şi brînză, cremă de ciocolată, vin alb şi câte şi mai câte astfel de bunătăţi.

Dar, de unde o asemenea abundenţă, pe vremuri de război? Aici este secretul românilor. Descurcăreţi şi buni companioni de petreceri mondene, românii contează pe trei surse de aprovizionare, care le asigură o binemeritată notorietate: cele locale, respectiv produse proaspete, provenind de la o fermă aflată la 3o de km depărtare de Vichy, obţinute la schimb, pe bonuri de benzină *("ouă, brânză, unt, uneori şi smântână proaspătă"*), apoi produsele aduse prin amabilitatea unor curieri diplomatici din Elveţia ("*Pentru diplomaţi, Elveţia a fost un paradis. Cum nu era greu de ajuns, acolo ne puteam aproviziona, graţie unui schimb avantajos, cu tot felul de conserve, cacao, lapte concentrat sau praf, mezeluri, patiserie sau nesscafe.")*

Şi atunci, ca şi acum, de altfel, trăiască.... curierii diplomatici ! Autorul mărturiseşte cu o mare

sinceritate: "*Zilele devin frumoase când vine curierul şi se merge la fermă".*

Din nefericire, curierul soseşte doar de două ori pe lună :
("*vai, prea rar !*") şi atunci este plin de pachete, trimise din România de *"prietenul nostru CEAUŞESCU",*[7] în care se îngrămădeau şunca, slănina, conservele de toate soiurile, prăjiturile, brânza etc., fie pachete din Elveţia, "*comisioane, cu care îi însărcinam pe prietenii noştri Hiott, de la Legaţia noastră de la Berna...".*

Şi atunci, ca şi acum, nimic nou sub soare ! În sfârşit, dar nu în ultimul rând, un al treilea izvor de celebritate pentru mica colonie diplomatică românească este talentul gastronomic al gospodinelor romånce.

[7] Acest enigmatic personaj apare și într-o scrisoarem, datată 15 oct. 1942, trimisă de Gh.Brătianu lui Nicolae I. Pillat: „ *Dragă Nicolae, Profit de plecarea domnului Ceaușescu, care e unul dintre prietenii mei....„* (CF. Nicolae I. Pillat *Siluete din familia Brătianu,* Editura Vremea, București, 2008, p. 109).

Toate aceste avataruri, descrise în detaliu de autor, ar părea exagerate. Dar, dacă ne gândim că, pentru alţi diplomaţi străini, aflaţi în aceeaşi situaţie cu colegii lor români, obţinerea unei cantităţi de carne, implica intervenţii până la nivelul şefului statului, eficienţa românească, în materie, trebuie apreciată. În fond, prin definiţie, un diplomat este ”*un om foarte activ și descurcăreţ*”, iar diplomaţii români nu fac, desigur, excepţie.

Izvorul Celestinelor

Sunt evocate, cu un adevărat sentiment de camaraderie, numele unor diplomaţi români aflaţi în

Franţa acelor tulbure zile: ambasadorul Dinu Hiott (“*cu un umor întotdeauna egal, refelectând un timp înainte de a lua o hotărâre, ascultând cu atenţie pe cei care îi vorbesc…. Un surâs , o afabilitate naturală, care atrag simpatia oamenilor.*”). Despre acesta, autorul mărturiseşte în continuare: “*Pentru mine, este o plăcere să îl am ca șef și știu că prietenia mea îi este dragă.”*

Un alt personaj este Col. Tomoroveanu, ataşat militar, “*a cărui privire străluceşte de fericire”*, deoarece fermecătoarea sa soţie, Boby, i-a adus pe lume o minune de băiat.

Consilierul de presă, Jean Dragu, *“eternul călător, omul care îşi caută spaţiul vital fără să-l găsească niciodată și întotdeauna glumim pe seama veşnicilor lui deplasări pe care, dealtfel, le face în virtutea misiunii pe care o are.”* Să subînțelegem de aici un portret discret al *”ofiţerului de informaţii*” ?

Aceste calităţi sunt subliniate concis de Nicolas Pillat: *“Ştie să creeze o ambianţă extraordinară prin prezenţa sa, oriunde se găseşte: omul care vede în mare, ceea ce constituie tot farmecul lui.”*

Vichy – stabiliment termal

Nu lipsesc din enumerarea membrilor misiunii diplomatice numele lui Radu Pleşia, Anastasiu, Metta, sau Cocuţa Mănescu.

Dar, cele mai savuroase pagini ale acestui jurnal autobiografic sunt cele care se referă la diversele probleme “*de protocol*” cu care se confruntă personajele prezentate. Fie că se află în situaţii hazlii (“*protocolul mersului pe bicicletă”)*, fie în situaţii dramatice (un posibil atentat la adresa şefului statului), toate aceste întâmplări ne fac să concluzionăm că nimic nu s-a schimbat în lumea diplomaţilor.

Imobilul Les Ambassadeurs, în prezent

Un gust aparte îl conferă rândurile, pline de umor, dedicate unor mici năravuri care caracterizează, câteodată, activitatea diplomaţilor: culegerea de zvonuri publice, calificate drept informaţii sigure *("cutare ambasador mi-a spus*

chestia asta total confidențial”) ori chiar fabricarea de știri imaginare (a se vedea savuroasa întâmplare petrecută la Opera din Vichy); birocrația plină de ridicol (antologic ni se pare momentul procurării unui porc pentru sărbătorile de iarnă: ”*M-am dus la șeful de protocol să-i cer un (porc). Monseniore, îmi răspunse el, v-aș ruga să-mi faceți o notă verbală. O notă verbală, pentru un porc ? Da, Monseniore.”);* limbajul ultra politicos și protocolar care, de fapt, ascunde un “*NU*” voalat (exemplificăm aici aceeași scenă comică a obținerii aprobării pentru cumpărarea unui biet animal):

Castelul Bourbon - Busset

” Mareşalul:

-Cum, Monseniore, n-aţi făcut rost de un porc ! Pretind să vi se dea unul, pe loc.

Amiralul Darlan:

-Dle. Rochat, vă rog să faceţi imediat tot ce este necesar pentru ca Excelenţa Sa să intre în posesia porcului, fără întârziere şi binevoiţi să-i spuneţi

şefului de Protocol să aibe amabilitatea ca în acest scop să ia toate măsurile.

Relatându-ne păţania cu porcul, Nunţiul râse din toată inima şi adaugă în concluzie: Trebuie să vă mărturisesc că, deşi istoria mea s-a petrecut de câteva zile, nici acum nu am intrat în posesia porcului. Dar, totul vine la timp pentru cine ştie să aştepte. "

Multe săptămâni trecură și, revenind asupra poveştii cu porcul la un dejun oferit de ministrul Bulgariei în onoarea vicepreşedintelui Consiliului, Amiralul Darlan promise Nunţiului Apostolic porcul încă neprimit, într-o manieră categorică: *"monseniore, o să-l aveți, chiar dacă ar fi să renunţ la Flotă*", și, nu în ultimul rând, bârfa soţiilor *("neobosita doamnă "Z" spera să găsească în fiecare o ureche atentă la palavrele ei fără de sfârşit*.")

Izvorul Mesdames

Nicolas Pillat ni se înfăţişează în aceste pagini literare cu caracter memorialistic un talentat scriitor, mânuind cu farmec și savoare limba franceză.

Măruntele întâmplări de zi cu zi, petrecute într-o Franţă trăind sub ameninţarea războiului, pun în evidenţă calităţile personale, indispensabile unui diplomat, valabile oricând. Mai ales, în ziua de astăzi: putinţa de a se face remarcat, căutat și apreciat în

mediile diplomatice, prin abilitatea de a comunica şi, evident, dăruind în jur din farmecul personal, prezumat a exista.

De asemenea, paginile ilustrează posibilităţile românilor de a se adapta oricăror situaţii dificile, de a le depăşi cu naturaleţe, prin optimism şi detaşare, fără a cădea în derizoriu sau în banalitate.

Rândurile acestor însemnări sunt mereu actuale, iar situaţiile critice pe care le-au trăit diplomaţii români aflaţi, în ultimele decenii, în zone de conflict (Hanoi, Beirut, Bagdad, Kuweit, Tripoli, pentru a nu aminti decât câteva) sau în ţări cu condiţii grele de muncă şi trai, vicisitudinile de tot felul pe care le au de înfruntat în continuare, fac din această carte un memorabil document literar, dar și cu valoare istorică, demitizând, într-un fel, munca în diplomaţie, dar care îi pune în valoare importanţa, nobleţea şi frumuseţea sa.

Valoarea de document a acestui jurnal este dată, fără îndoială, de naraţiunea plină de culoare a unor întâmplări autentice. Lectura cărţii, al cărei tiraj redus face din aceasta o veritabilă raritate bibliofilă, ne pune în faţa unei istorii palpitante.

În jurul acestei lucrări s-a iscat un veritabil scandal, care a sfârşit, din nefericire, cu înlăturarea din diplomaţie a curajosului autor. Documentele consultate, aflate în arhiva Ministerului de Externe român, o dovedesc în mod elocvent.

Dar, înainte de a aduce precizările necesare, se cuvine să rememorăm, mai întâi, câteva date biografice relative la autorul jurnalului, aflate în dosarul de personal al Ministerului de Externe.

Născut în Bucureşti, la 29.10.1894, Nicolae I. Pillat, talentatul memorialist, diplomat și om de cultură, este nepotul lui I.C. Brătianu.

Mama sa, Maria Brătianu, a fost a doua fiică, în ordinea vârstei, a celebrului om politic român.

Născută la București, în luna octombrie 1868, Maria (Măriuța) Brătianu a fost educată în spiritul disciplinii, devotamentului și severității, specifice familiei din care provenea.

Dintre cele patru surori Brătianu, este singura acceptată ca doamnă de onoare a Reginei Maria. Cu o educație artistică dobândită din anii copilăriei și adolescenței, dusă la un înalt rafinament prin experiențele artistice trăite în Capitala Franței, alături de copiii săi, Maria ia lecții de pictură, urmează cursuri de artă la Muzeul Louvre sau la Sorbona, este prezentă la toate vernisajele saloanelor de pictură, fiind îndrăgostită realmente de impresioniștii ce dominau viața artistică a acelei vremi.

S-a căsătorit în primăvara anului 1890 cu unul dintre marii admiratori ai tatălui său, latifundiarul moldovean Ion Pillat, mort în anul 1952.

În timpul Primului Război Mondial, Măriuța Pillat, împreună cu surorile sale, Pia Brătianu, Sabina Cantacuzino și alte rude apropiate, decid rămânerea în București, gest de eroism, dar și de înalt patriotism, de demnitate națională, semnificând rezistența împotriva invadatorului.

Membre ale Societății *”Regina Elisabeta”,* aceste doamne curajoase au amenajat un spital de răniți în incinta *Azilului de Bătrâni* din București. În aceste condiții, Măriuța Pillat este trimisă în surghiun, la *Mânăstirea Pasărea*, unde i se fixează domiciliu obligatoriu, fiind despărțită de soț, care este izolat, fiind trimis, forțat, la Săveni, în județul Ialomița și, cum vedea mai jos, este ridicat, pentru a fi internat într-un lagăr din Bulgaria. Toate aceste suferințe, experiențele traumatizante și regretabile, vor fi descrise de Pia în cartea *”Din timpul ocupației germane, 1916 – 1918”*, București, 1929.

În perioada interbelică, Măriuța Pillat a activat în numeroase societăți de caritate sau cultural artistice, dintre care amintim, în special, ”*Societatea Doamnelor Române*”. A fost președinta Societății Muzicale *”Cântarea României”.*

Părinţii lui Nicolae I.Pillat locuiau în Bucureşti, Str. Dorobanţi nr.6, într-o casă închiriată.

Tatăl, Ion N. Pillat, rentier, proprietar de moşii şi parlamentar (a fost cel mai tânăr deputat român în Parlament, ales chestor al Camerei, iar la senectute a fost desemnat senator pe viață) provenea dintr-o veche familie răzeşească, menţionată de Dimitrie Cantemir în "*Descriptio Moldaviae*" printre boierii de ţară, cu vatra satului de baştină, pe malul Prutului, în judeţul Fălciu, la Drăceni.

Căsătorit cu Măriuța Brătianu, blajinul boier moldovean are trei copii: poetul Ion I. Pillat, Nicolae I. Pillat și Pia I. Pillat.

În copilărie, Nicolae petrecea în fiecare vară câte o lună la Miorcani, moșie a tatălui său, întinsă pe mii de hectare, situată în nordul Moldovei, pe malul Prutului. Reședință de boier așezat, înconjurată de un parc imens, cu alei cu nuci, cu arbori umbroși, plin de meri, peri, pruni și cireși.

Dar Ion N. Pillat nu era un boier ticăit, din alte vremi. În tinerețe studiase la *Liceul Strasbourg* și, mai târziu, la *Saint-Cyr*. De aici provine, probabil, dorința ca odraslele sale să studieze în Franța.

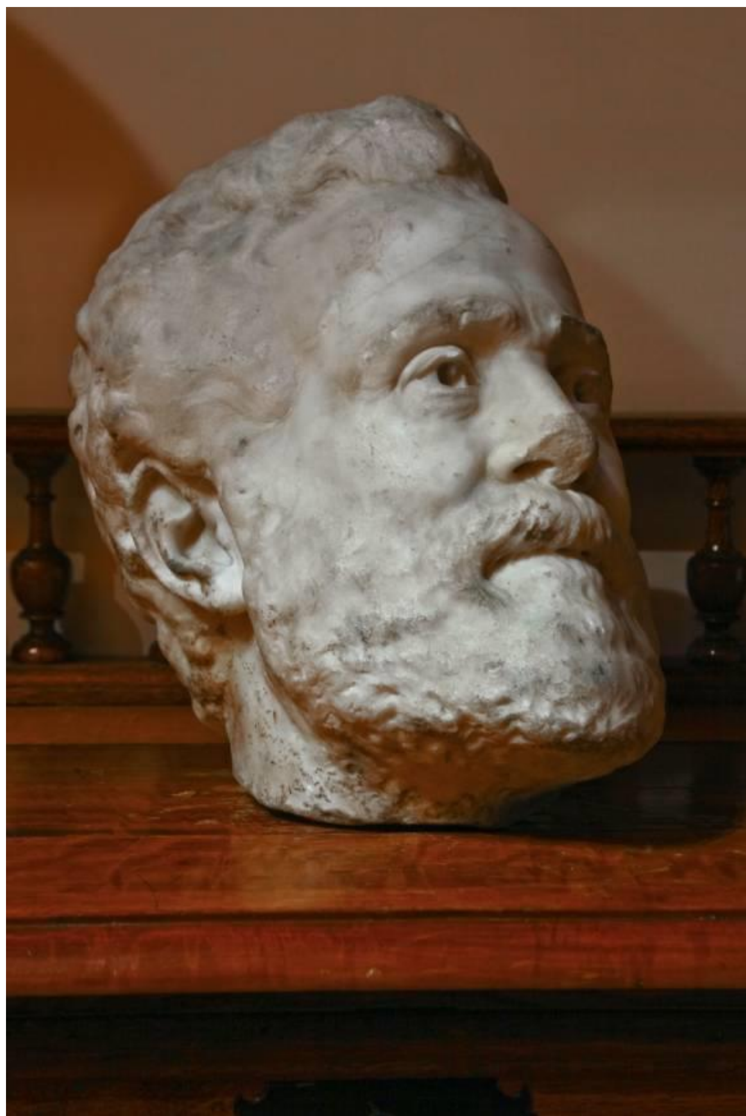
La *Saint-Cyr* a fost coleg de promoție cu generalul Berthelot, militar strălucit, pe care bătrânul de la Miorcani îl cunoștea îndeaproape.

În timpul Primului Război Mondial, Ion N. Pillat era considerat un periculos inamic, de aceea germanii l-au luat ostatec și l-au ținut în captivitate în Bulgaria, de unde este eliberat la sfârșitul războiului.

De altfel, în familia Pillat exista un alt personaj legendar: generalul Pillat, unchiul tatălui, mort la mai bine de 80 de ani, după 1920, care strălucise prin fapte de eroism în Războiul franco-prusac, de la 1870, alături de generalul Bourbaki, fiind decorat cu *Marea Cruce a Legiunii de Onoare*. Tabloul său era prezent la loc de cinste în muzeul de istorie din *Domul Invalizilor*.

Copilăria şi-o petrece însă cu predilecţie la moşia bunicilor materni, Florica, atât de sensibil evocată de fratele său, Ion Pillat (poetul de mai târziu), în volumul de versuri *"Pe Argeş în sus" (1923): "Pe uşa zăvorâtă "ei" intră în odaie, E o fetiţă: Pia, cu bucle: Niculae…." ("Ochelarii bunicii*").

Florica este *fief*-ul brătienilor.

Ion C. Brătianu

Se știe că Pia, (decedată în februarie 1920), soția lui Ion C. Brătianu (1821 – 1891), marele om politic, i-a dăruit acestuia opt copii: Florica (sfârșiindu-și viața la o vârstă fragedă, părinții hotărăsc, pentru a-i păstra vie memoria, ca moșia să poarte numele Florica), Sabina, Ion (Ionel), Constantin (Dinu), Vintilă, Maria (Măriuța, mama lui autorului), Tatiana (Tați) și Pia.

Dinu – Ionel - Vintilă (1885)

Ionel

Vintilă – Sabina – Dinu

Pia

Măriuța – Tatiana

(1873)

Pia Brătianu, soția lui Ion C. Brătianu

Se poate spune că Ion, Nicolae și sora lor, Pia, au fost educați cu multă dragoste maternă în spiritul și filosofia caracteristică familiei Brătienilor.

Vintilă Brătianu (1910)

Când copiii vor crește mai mari, aceștia sosesc în capitala Franţei, pentru studii (1905), însoțiți de Măriuța Pillat, Nicolae fiind înscris la *École Alsacienne*.

Fratele mai mare, Ion Pillat, s-a născut pe 31 martie 1891 la București (moare la 17 aprilie 1945, în urma unei congestii cerebrale).

In 1905, Ion Pillat absolvă cursurile Colegiului "*Sf. Sava*" din Bucuresti, și, însoțindu-și mama și frații, la Paris, este înscris la Liceul ”*Henry IV*”.

Continuă studiile la Sorbona (1910), obținând aici licența în litere (1913) și în drept (1914).

Debutând publicistic în anul 1911 (”*Convorbiri Literare*”), Ion Pillat își vede primul volum tipărit, un an mai târziu:”*Visări păgâne”.*

Ion Pillat

Ion Pillat, cunoscut ca poet, scriitor, editor, traducător, membru corespondent al Academiei Române (1936) și, nu în ultimul rând, politician și diplomat (candidând în județul Dorohoi, a fost ales de mai multe ori deputat și o dată senator), a fost căsătorit cu Maria Procopie – Dumitrescu, fiica unui fost primar al Bucureștilor. Aceasta cocheta cu pictura, semnând tablourile sale Maria Pillat – Brateș. Acuarelele, mai ales cele prezentând Balcic,au fost mult apreciate în epocă. La Balcic, Ion

Pillat construise o vilă, localitatea fiind locul preferat al atâtor artiști români din perioada interbelică.

Au avut doi copii: Dinu și Pia (căsătorită de trei ori, în anul 1936 cu un aviator, apoi, în 1938, cu Mihai Fărcășanu și, în 1955, cu medicul englez, Anthony Edwards).

În toamna anului 1946, Pia va părăsi România, împreună cu omul politic liberal Mihai Fărcășanu, printr-o evadare ca în filme, la bordul unui avion.

Acțiunea a fost organizată de Pia, cu ajutorul ziaristului militar britanic A.T. Cholerton și a diplomatului britanic, Ivor Porter, angrenat, după cum se știe, în acțiuni secrete pe teritoriul românesc.

Sosind în Italia, vor locui aici o scurtă perioadă, după care poposesc la Paris (1947–1948) şi apoi în SUA.

Pia Pillat a colaborat cu postul de radio *Europa Liberă*, secţia română, pentru care a redactat

programele politice (1950–1953) și cu *Vocea Americii*
(unde a citit la microfon poeme, povestiri și articole polemice).

Mihai Fărcășanu (1907 – 1987), jurist, politician, scriitor, lider al organizației de tineret al Partidului Național Liberal și, după fuga sa din țară, întâmplată în anul 1946 (primind pentru aceasta și o condamnare la moarte în contumacie), devine primul director al secției române a Postului de radio *”Europa Liberă*” .

Dinu Pillat[8] (1921 – 1975), scriitor, critic și istoric literar, a fost unul dintre asistenții lui G. Călinescu. În anul 1959 a fost arestat, alături de C. Noica și un grup de intelectuali, printre care Al. Palelologu, Arsavir Acterian, Nicolae Steinhardt ș.a.

---

[8] Fiica lui Dinu Pillat, distinsa scriitoare Monica Pillat, este un strălucit reprezentant al dinastiei Pillat. Membră a Uniunii Scriitorilor, aceasta a activat o viață întreagă în mediul universitar, ilustrând încă o dată că așchia nu sare departe de trunchi.

Procesul lor este cunoscut sub numele *Dosarul* ”*Noica – Pillat*”.

Printre acuzele aduse se numără și faptul următor: Dinu Pillat lucra de multă vreme la un roman, intitulat *”În așteptarea Ceasului de Apoi”,* în care susținea că mișcarea legionară nu a fost emanație germană ci a fost sprijinită în secret de către Uniunea Sovietică. Un asemenea curaj, chiar dacă ar fi fost o pură ficțiune, nu putea rămâne nepedepsit.

Pia Pillat (sora lui Ion și Nicolae) s-a căsătorit întâia oară cu

dr. Danielopol, cu care a avut doi copii: Sandu și George, iar a doua oară cu Ștefan Lascăr.

Revenind la perioada studiilor din orașul lumină, amintim că odraslele brătienilor, frații Pillat, luau în particular lecții de română, matematică, literatura, muzică (pian), desen, sculptură, urmau

cursuri de dans, vizitau muzee și expoziții, mergeau la concerte, făceau sport (patinaj, tenis, călărie).

Măriuța Pillat se preocupa și de soarta altor studenți români aflați în capitala Franței, înființând și conducând o cantină destinată lor. A fost o militantă socială, în felul ei, participând la numeroase opere de binefacere iar, în vremea ocupației din Primul Război Mondial, cum am menționat mai sus, a decis să rămână în teritoriul cucerit de inamic, împreună cu mama sa, cu rude și cu alți curajoși români.

Aflat în capitala Franţei, ca student, se căsătoreşte, în mai 1916, cu Yvonne Elisa Viallet (născută 02.05.1897), ai cărei părinţi se numeau: Gustave Adolphe Viallet şi Maria Julienne Dekeersmaecker. Idila începuse în 1912, când Jac, fiul pictorului Henri Martin, face cunoștință lui Nicolae I. Pillat cu Yvonne Viallet.

Câteva luni mai târziu, glasul conștiinței își spune cuvântul: Nicolae I. Pillat, părăsește precipitat Franța, pentru a se alătura regimentului său, participând la luptele sângeroase din care s-a născut România Mare.

În timp ce se găsea la Botoșani, află cu întârziere, dintr-un ziar francez, de nașterea fiicei sale, Tatiana Nicole, care a văzut lumina zilei la 18 decembrie 1916.

Întors în capitala Franței, în vara anului 1918 și, de aici, mai departe, spre Saint-Lunaire, pe peronul gării, un copilaș drăguț, de nici doi ani, rostea în românește: ”*Bună ziua, tată* !” Era Nicole, care își vedea pentru prima dată părintele.

Dar, cine era curajosul tată? Educat în tradiţia patriotică a celebrei sale familii (fratele său, Ion Pillat, participase în 1913 la campania din Bulgaria, cu gradul de sublocotenent, fiind repartizat ca ofiţer de legătură pe lângă misiunea militară franceză pe

toată durata primului război mondial), Nicolae I. Pillat termină războiul cu gradul de căpitan în rezervă, fiind decorat, pentru faptele sale de arme, cu “*Crucea de Război a României”.*

De altfel, această înaltă distincţie nu este singura obținută de Nicolae I. Pillat, meritele sale fiindu-i recompensate, în timp, cu alte înalte ordine româneşti şi străine: “*Ofiţer al Coroanei României”, “Cavaler al Legiunii de Onoare”, “Comandor al Coroanei Italiei”, “Comandor al Ordinului Sfântului Mormânt”, “Comandor al Ordinului Sfântului Stanislas”* etc.

După terminarea primului război mondial, Nicolae I. Pillat intră în administraţie, parcurgând toate treptele ierarhice, pâna la aceea de funcţionar superior în Ministerul Comerţului.

Destinul a făcut ca și fiica lui, Nicole, să se căsătorească, tot în vreme de război. Astfel, presa

franceză,*"Le Figaro"*, anunța, în plină ocupație germană, la 25 noiembrie 1940, următoarele:

" Ce matin a été célébré en l'église Saint-Louis de Vichy le mariage de Mlle Nicole PILLAT, fille de M. Nicolas Pillat, conseiller économique de la Légation de Roumanie, avec M. Michel HEBERT, aspirant au 152' d'Infanterie, Croix de-Guerre 1939-1940. Les témoins étalent, pour la mariée, S. Exc. M. Dinu Hiot, ministre de Roumanie en France et M. Jacques Bleck, du cabinet du Maréchal, et pour le marié, le commandant Courtel et M. Huet du Secrétariat d'Etat à la Guerre. La bénédiction nuptiale a été donnée aux époux par S. Exe, M'gr Valeri, nonce apostolique, Mme la Maréchale Pétain assistait à la cérémonie ainsi que MM. Barthélémy, garde des Sceaux, Carcopin, secrétaire d'Etat à l'Education Nationale, Caziot, ministre de l'Agriculture, Dumoulin de la Barthète, chef du cabinet civil et le général Campét, chef du cabinet militaire du

Maréchal Pétain et les membres du corps diplomatique. "

În continuare, prezentăm date mai puțin cunoscute, privitoare la o activitate de pionierat, desfășurată de Nicolae I. Pillat, în anii 30 ai secolului XX: folosirea literaturii și cinematografului ca mijloc de apropiere între popoare.

Nu întâmplător, protogoniștii acestor nobile inițiative sunt odrasle de viță nobilă: Dr. Ion I. Cantacuzino (1908-1975), fiul prințului Cantacuzino și al marii artiste Maria Filotti, Elena Văcărescu[9] și Nicolae I. Pillat pun la Paris bazele *Comitetului Internațional pentru Difuzarea Artelor și Literaturii prin Cinematograf* (CIDALC), al cărui secretar va fi Nicolae I. Pillat.

---

[9] Începând cu anul 1922, Elena Văcărescu a făcut parte din *Comitetul de Conducere al Comisiei de Cooperare Intelectuală de la Geneva,* organism aflat în subordinea *Societății Națiunilor*. Alături de Paul Valery fondează la Paris, în anul 1924, *Insitutul Internațional de Cooperare Intelectuală.*(devenit UNESCO, după 1945). Elena Văcărescu a fost, de asemenea, aleasă președintă de onoare a *Academiei Feminine de Litere* din Paris, fiind și inițiatoarea *Premiului Femina* pentru roman.

CIDALC își propunea *„sã patroneze orice film cu caracter științific, social, economic, istoric, artistic, instructiv, literar sau documentar, permițînd prin difuzarea sa în diferite țãri, înțelegerea și apropierea între popoare”.*

În componența acestui important organism cultural întâlnim eminente personalități franceze sau europene (Thomas Mann - Germania, Paul Valéry - Franţa, John Galsworthy şi Aldous Huxley - Anglia, F.T. Marinetti - Italia ș.a.), lor alăturându-li-se nume importante de oameni de cultură și politicieni din România: N. Titulescu, N. Iorga, G. Enescu, Elena Văcărescu, H. Coandă etc.

Elena Vacărescu a subliniat rolul educativ al cinematografului, comparându-l cu *„a doua producție mondialã, dupã aceea a grâului /.../ un esperanto mut, care întrece cuvântul și îl dominã”*, prefigurînd influența pe care cinematograful urma sa o aibă asupra tineretului.

La puțin timp de la demararea inițiativei românești de la Paris, la București se creează *Comitetul Național Român - CIDALC*, prezidat de Mihail Sadoveanu, din conducerea căruia făceau parte: Liviu Rebreanu, Ion Pillat, Victor Eftimiu, Adrian Maniu.

Solicitat de Elena Văcărescu să prezideze juriul românesc pentru decernarea *premiilor CIDALC*, Nichifor Crainic, membru al Academiei Române, un nume de rezonanță al perioadei interbelice, declină invitația ce i se făcuse, astfel că, abia în anul 1933, sub președinția dr. Ion I. Cantacuzino (unul dintre creatorii meseriei de cronicar cinematografic, autorul primului volum dedicat artei cinematografice: ”*Uzina de Vise*” (1935), scenarist al filmului ”*România*”, regizat de Paul Călinescu și Jean Mihail (1934), producător de film – ”*O noapte furtunoasă*”, regizată de Jean Georgescu și avându-l în rolul lui Rică Venturiano pe Radu Beligan (1943),

or al unor fulminante documentare de război, dintre care ”*Odessa în flăcări*” este considerat antologic) se dă viață acestui deziderat. Deși era absolvent de medicină și filosofie, dr. Ion I. Cantacuzino ținea la Radio România o emisiune în direct – ”*Cronica Cinematografică”.*

*Ca o curiozitate, menționăm că i*storiografia franceză menționează doar numele lui Nicolae I. Pillat ca fiind creatorul CIDALC, în anul 1930. Acest organism s-a desființat în 1939 dar a reapărut după război, printre protagoniști numărându-se, iarăși, acest urmaș al brătienilor.

Precursor al unei generoase idei, și anume: ”*apropierea popoarelor prin imagine”,* Nicolae I. Pillat a sprijinit cinematografia românească cu toate puterile sale, până la moarte. Astfel, în anul 1969 (luna decembrie), CIDALC premiază România (*Medalia de Aur* și *Diploma de Onoare* pentru

succesul *Festivalului Internațional de Folclor,* realizat de România).

Printre organizatorii *Festivalului de film de la Cannes* se numără, evident, și Nicolae I. Pillat. La această prestigioasă manifestare a reprezentanților celei de a 7-a arte, operele cinematografice realizate de Ion Popescu - Gopo (Scurtă *istorie),* Liviu Ciulei (*Pădurea spînzuraților*) și Mircea Mureșan (*Răscoala*) primesc distincții.

O altă contribuție a lui Nicolae I. Pillat, împreună cu Elena Văcărescu, a fost înființarea ”*Bibliotecii Universale pentru Sprijinirea Traducerilor*” (1927).

În anul 1938, Nicolae I. Pillat este transferat, în calitate de Consilier Economic, la Ambasada României de la Paris. După ocuparea Franței, deține aceeași funcție pe lângă Legația României la Vichy.

În toamna anului anului 1941, pe când se afla la Vichy, Nicolae I. Pillat publică o plachetă, “*Le Hall des Ambassadeurs*”, considerată a conține *“definițiuni*

umoristice şi ironice la adresa şefilor de misiune acreditaţi în Franţa". El intră, astfel, în conflict cu centrala Ministerului Afacerilor Străine de la Bucureşti.

Ministrul Cretzianu, la urechile căruia ajunse, inevitabil, isprava lui Nicolae I. Pillat, recurge la o drastică atenţionare a şefului de misiune de la Vichy:

" Nr. 1741, din 17 Septembrie 1941.

Legaţiunea Vichy,

Trelegramă cifrată

Ministerul este informat că un membru al Legaţiunii D-vs. ar fi publicat sub titlul "Le Hall des Ambassadeur" o broşură conţinând aprecieri ironice asupra şefilor de misiune acreditaţi pe lângă Guvernul francez.

Vă rog să binevoiţi a-mi comunica dacă aceasta s-a făcut cu ştiinţa şi aprobarea D-vs şi, în caz contrar, ce măsuri aţi luat.

Cretzianu."

Întâmplarea găseşte ecou şi la Ministerul Comerţului: printr-o notă transmisă ministrului român al economiei naţionale, titularul portofoliului externelor de la Bucureşti îi comunică colegului său de guvern că a dispus sancţionarea lui Nicolae I. Pillat cu "*mustrări*", deoarece iniţiativa sa regretabilă este de natură a "*compromite prestigiul*" Legaţiei române de la Vichy.

În explicaţiile oferite de şeful legaţiei, acesta *"îndulcește"* isprava subordonatului său, spunând că placheta incriminată a fost scrisă cu titlu particular, în puţine exemplare, fiind distribuită numai prietenilor săi intimi.

Răpunsul nu este pe măsură a linişti apele destul de tulburate din centrală, astfel încât Grigorcea comunică ambasadorului Franasovici, la Vichy, următoarea depeşă:

“Telegramă cifrată

Ambasador Franasovici,

Hotel Ambasadeurs

Vichy.

”Domnul Pillat, Consilier Economic pe lângă această ambasadă, este rechemat în Administraţia Centrală pe ziua de 1 octombrie.

Grigorcea.”

Bruftuluit şi “*săpunit*” corespunzător, Nicolae I. Pillat reuşeşte să convingă din nou pe diriguitorii “*Externelo*r” că se va cuminţi, urmând să revină la postul său din capitala provizorie a Franţei.

Şi astfel, cu data de 12 septembrie 1942 începe prima filă a unei noi creaţii literare, dedicate lumii diplomatice, pe care autorul o va publica, ulterior, în limba franceză.

Demersul său ar fi putut continua, desigur, dacă la Bucureşti superiorii lui Nicolae I. Pillat ar fi avut ceva mai mult gust literar. Din nefericire, la 23

octombrie 1942, o telegramă cifrată pune capăt în mod brutal elanului memorialistic al autorului:

“Nr.

23 octombrie, 1942

Telegramă cifrată

Legaţiunea Vichy

”Binvoiţi a înştiinţa pe dl. Niculae Pillat că misiunea D-sale încetează pe data de 1 noiembrie.”

Davidescu.”

Primirea telegramei este redată, metaforic, printr-o memorabilă frază*: “Dar brusc, toate prizele sar iar “319” se cufundă în întuneric.*

Octombrie, 1942, Vichy.”

Aceasta este istoria plină de tâlc a interesantului Jurnal, care a stârnit o adevărată tevatură în lumea diplomatică românească, dar care îl va costa pe autor ratarea carierei diplomatice.

Dan Toma Dulciu

15.08.2014

PS. Într-o discuție purtată în anii '70, cu Mihai Pellin (Mihai Pelin, *Documente salvate pe ultima sută de metri*, Jurnalul Național, 21.07.2005), Nicholas I. Pillat, stabilit la Paris, după război, a făcut o dezvăluire surprinzătoare, cu privire la cunoscuta telegramă din 19/31 iulie 1877, prin care Marele Duce Nicolae, în pericol să fie înfrânt de otomani, solicita sprijin militar suveranului României, CAROL: *„Turcii, adunând cele mai mari trupe la Plevna, ne zdrobesc. Rog să faci fuziunea, demonstrațiunea și, dacă se poate, să treci Dunărea cu armata după cum dorești”….* . După anul 1944, rușii au căutat cu înfrigurare originalul acestui document. Nu au reușit să îl obțină.

Nicolae I. Pillat, rudă apropiată a Brătienilor, a opina că telegrama în cauză nici nu a existat. Această informație era confiată familiei de către bunicul său, Ion C. Brătianu. Totuși, în memoriile sale, Regele Carol menționează în mod explicit primirea acestei telegrame. Documentul în limba franceză, se află însă la Arhivele Naționale Istorice Centrale, Fond Casa Regală, dos. 16/1877, f. 14. Oare, de ce să fi persistat această legendă în sânul familiei Brătianu ?

Casa Pillat, București, str. N. Iorga nr. 8, Sect.1

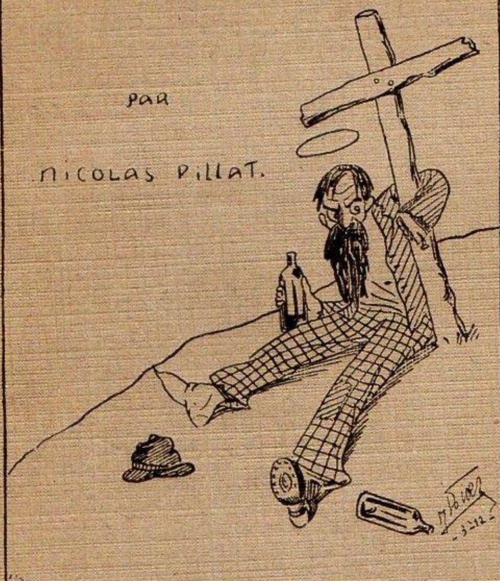
Nicolae I. Pillat (d. 29.10.1975) și-a încercat în tinerețe și talentul de scriitor: *Trandafirul fratelui Ignațiu, Gloaba, Gasparin, șef de gară la Trou-les Pins,* nuvele remarcabile, dar care nu se ridicau la valoarea poeziilor fratelui său mai mare, Ion Pillat.

O ediție extrem de interesantă, semnată de Nicolas Pillat, se intitulează *Jean Baptiste Népomucène (humour vins alcools boissons),* Edition

Jouve, Paris, 1913[10], 45 p., de negăsit în bibliotecile franceze sau românești.

[10] *Petite nouvelle humoristique sur l'ivrognerie face à Dieu! Envoi de l'auteur à un ami sur le faux-titre*.

JEAN
BAPTISTE
NÉPOMUCÈNE

PARIS, JOUVE & Cie, ÉDITEURS
15, RUE RACINE (VIe)

1913

În Franța, Nicolae I. Pillat a mai tipărit, de-alungul timpului: *Deux voyages en Roumanie, 1914 et 1919, causerie faite à l'École Alsacienne par Nicolas Pillat,....* Paris, impr.de J.-J. Durand, (f. a.), 24 p. *; Hier, aujourd'hui, demain, rimailleries,* Paris, Éditions de la Revue Mondiale, *1930; Choses et Autres, Poésies, Les Belles Éditions, Paris,* 1941, 95 p.; *Souvenirs Inachevés*, Paris, Impr. A. Sirot, 1943, 130 p., tiraj 150 exemplare; *Silhouettes de ma Famiile,* Paris, 1943, tiraj 100 exemplare (o altă ediție a apărut în același an la Editura A. Sirot, 157 p.); *Mon pays, Douze poèmes*, Paris, Impr. A. Sirot, 1944, 16 p. *Le documentaire de tourisme et de folklore, Numéro spécial dedié à la Semaine internationale du film de tourisme et de folklore*, Roma, CIDALC, 1954, 64 p;

O raritate bibliofilă, tipărită în anii celui de al Doilea Război Mondial, cu o prefață semnată de Nicolas Pillat este *”Messire Marco Polo, version française du comte G. O'Kelly de Gallagh, ancien ministre d'Irlande à Paris et à Bruxelles - Préface Nicolas Pillat ”, Imprimerie A. Sirot, Paris, 1943 (tiraj 245 exemplare, dintre care 30 hors commerce). De altfel, Contele G. O'Kelly de Gallag*

este amintit și în lucrarea Vichy 319 Hotel des Ambassadeurs, fiind un prieten apropiat al autorului.

Așa cum spuneam, lucrările lui Nicolae I. Pillat sunt mai puțin cunoscute în România.

Biblioteca Academiei deține în colecțiile sale o singură lucrare: *Siluete din familia Brătianu, București, Editura Vremea, 2008,* 176 p. *(traducere Miruna Lepuș, ed. Silvia Colfescu)* precum și o fotografie a lui Nicolae I. Pillat, în costum național, alături de Dimitrie Gusti, la inaugurarea Salonului românesc al Expoziției Internaționale de la Paris din 1937.

În fondul Bibliotecii Naționale a României există doar două titluri de carte: *Nicolas Pillat, Hier, aujourd'hui, demain, Paris, Éditions de la Revue Mondiale, 1930*, 117 p., în colecția *Poètes d'aujourd'hui* (cu o prefață scrisă de Elena Văcărescu) și *Nicolas Pillat, Siluete din familia*

Brătianu, București, Editura Vremea, 2008, 176 p. *(traducere Miruna Lepuș, ed. Silvia Colfescu).*

planeta bucurești
nicolae i. pillat
siluete din familia
Brătianu
VRE
MEA
nicolae i. pillat
siluete din familia Brătianu

Nicolas PILLAT

SILHOUETTES
de ma Famille

Nicolas PILLAT

Souvenirs inachevés...

PARIS
IMPRIMERIE A. SIROT
58, rue Vieille-du-Temple

Sfârșit